

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
 Budjettiosasto
 Budjettineuvos Kirsti Vallinheimo
 6.2.2020

HE 101/2019 vp.

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ampuma-asetlain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta annetun lain kumoamisesta, ampuma-asetlain muuttamisesta, ampuma-asetlain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta sekä ampumaratalain 2 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi heinäkuussa 2019 voimaan tulleen ampuma-asetlain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä, ampuma-asetlakia ja ampumaratalakia. Esityksessä ehdotetaan lisäksi kumottavaksi ampuma-asetlain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta vuonna 2018 annettu laki.

Voimaantulosäännösten muuttamisen ja kumoamisen taustalla on poliisin asetietojärjestelmähankkeen viivästyminen. Tietyt sähköistä asiointia koskevat säännökset tulisivat voimaan tai niitä sovellettaisiin vasta, kun poliisin asetietojärjestelmä, joka mahdollistaa sähköisen asioinnin käyttämisen, on otettu käyttöön. Lisäksi voimaantulosäännöksessä säädettäisiin menettelystä, jota sovellettaisiin ennen kuin sähköistä asiointia koskevia säännöksiä aletaan soveltaa. Ampuma-asetlakiin ja ampumaratalakiin tehtäisiin pääasiallisesti teknisiä muutoksia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2020.

Esityksen taloudelliset vaikutuksissa todetaan mm. Esityksen mukaan hankkeen kokonaiskustannusten arvioidaan olevan tämän hetkisen tiedon perusteella 7–10 miljoonaa euroa kohdentuen talousarviovuosille 2020–2024. Rakennetun ja käyttöön otetun järjestelmän ylläpitokustannuksien arvioidaan olevan 1–2 miljoonaa euroa vuodessa vuoden 2024 jälkeen riippuen hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista. Asedirektiivin toimeenpano edellyttää väliaikaista ratkaisua ennen asetietojärjestelmän valmistumista. Asetietojärjestelmän tiedonsiirron väliaikaisratkaisun arvioidaan maksavan 0,1 miljoonasta eurosta jopa miljoonaan euroon riippuen rakennettavan väliaikaisratkaisun toiminnan ja tekniikan tasosta.

Esityksessä todetaan, että edellä mainittujen kustannusten aiheuttamia määrärahatarpeita ei ole erikseen huomioitu poliisin toimintamenomomentilla talousarvioesityksessä vuodelle 2020 eikä julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2021–2023. Rahoituksesta päätetään julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvion valmistelun yhteydessä. Toimenpiteiden edellyttämä valtion rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa tarvittaessa kohdentamalla määrärahoja uudelleen.

Sisäministeriö pyysi mm. valtiovarainministeriön lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Valtiovarainministeriö antoi lausuntonsa 26.11.2019 (liitteenä).

Säädösmuutosten taustalla on poliisin asetietojärjestelmähankkeen viivästyminen. Tarkoitus on ollut, että tietyt säännökset tulisivat voimaan tai niitä sovellettaisiin, kun poliisin asetietojärjestelmä on otettu käyttöön. Lisäksi voimaantulosäännöksessä on tarkoitus säätää siitä, miten toimitaan ennen tätä. Laki oli vielä lausuntovaiheessa tarkoitettu tulemaan voimaan 1.2.2020.

Esitysluonnoksessa ei lausuntovaiheessa ollut kohtaa valtion talousarviovaikutuksista ja muista taloudellisista vaikutuksista. Valtiovarainministeriö katsoi, että esitysluonnosta tuli täydentää taloudellisilla vaikutuksilla.

Valtiovarainministeriö edellytti lausunnossaan myös, että esitysluonnosta täydennetään niin, että siinä selostetaan investoinnin kokonaismenot (ml. valtion htv-menot) ja miten ne jakautuvat eri budjettivuosille sekä

erityisesti kehysvuosille 2020-2024. Ja että esityksessä todetaan menojen huomioiminen valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2020 ja julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2021-2023. Lisäksi tulee sisällyttää esitykseen uuden järjestelmän tulevat ylläpitomenot sekä mistä ajankohdasta lukien ne toteutuvat. Myös siirtymävaiheen menot ja rahoitus tulee avata. Valtiovarainministeriö katsoi myös, että ampuma-aselain uusien 42 c §:n ja 89 §:n mukaiset ilmoitukset tulee olla maksullisia omakustannusarvion mukaisia suoritteita. Sisäministeriön tulee valmistellessaan poliisin maksuasetusta tai sen muutosta huomioida tämä. Myös uudet tietojärjestelmämenot tulee huomioida maksujen omakustannusarvoa laskettaessa. Esitysluonnoksessa tulee olla selostus maksuasetusmuutoksista.

Valtiovarainministeriö totesi myös, että valtiovarainministeriö ei pysty taloudellisen tietojen puutteen johdosta arvioimaan, olisiko kyseessä ns. budjettilakiesitys (TAE2020) (perustuslain 83 § 2 mom.). Valtiovarainministeriö edellytti, että kun hallituksen esitystä ei oltu sellaiseksi ilmoitettu, tulee hallituksen esitykseen sisällyttää maininta: Rahoituksesta päätetään julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvion valmistelun yhteydessä. Toimenpiteiden edellyttämä valtion rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa tarvittaessa kohdentamalla määrärahoja uudelleen.

Todettakoon vielä, että perustuslain 83 § 2 momentissa säädetään: Hallituksen esitys valtion talousarvioksi ja siihen liittyvät muut hallituksen esitykset annetaan hyvissä ajoin ennen varainhoitovuoden alkua eduskunnan käsiteltäväksi.

Hallituksen esitykseen ei saatu sisällytettyä kaikkia niitä asioita, mitä valtiovarainministeriö lausunnossaan edellytti. Lausunnossa mainittujen taloudellisten asioiden ja seikkojen selvittäminen ja avaaminen ovat edelleen tarpeen.